แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

GUIDELINES FOR EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATION TO DEVELOP CAREER SKILLS FOR STUDENTS IN AFFILIATED SCHOOLS SAKON NAKHON SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

[1]ฐิติชญา วรรณวัลย์ และ [2]ธีระพล เพ็งจันทร์

[1]Titichaya Wannawan and [2]Teerapol Pengchan

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ประเทศไทย

Udon Thani Rajabhat University, Thailand

[1]titichaya1982.tt@gmail.com, [2]teerapol.pe@udru.ac.th

Received: October 7, 2024; **Revised** :November 15, 2024; **Accepted** :December 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร จำนวน 335 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามกึ่งโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครจังหวัดสกลนคร โดยการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ในมุมมองของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พบว่า 1) ด้านการวางแผน มีแนวทางการพัฒนา จำนวน 7 แนวทาง2) ด้านการปฏิบัติตามแผน มีแนวทางในการพัฒนา จำนวน 7 แนวทาง 3) ด้านการ

---

[1]นักศึกษา, หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

[2]รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ตรวจสอบ มีแนวทางในการพัฒนา จำนวน 6 แนวทาง 4) ด้านการปรับปรุงแก้ไข มีแนวทางในการพัฒนา จำนวน 6 แนวทาง ผลการยืนยันฉันทามติของแนวทางกรบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร จังหวัดสกลนคร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผลการยืนยันให้ใช้ได้ทุกแนวทางทุกด้าน (ร้อยละ 100.00)

คำสำคัญ : ทักษะอาชีพ, โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

Abstract

This research has the objective To provide guidelines for educational institution administration to develop vocational skills for students in schools under the Sakon Nakhon Secondary Educational Service Area Office. The sample groups used in the research were teachers, educational institution administrators. and educational institution committee members Under the Sakon Nakhon Secondary Educational Service Area Office, there were 335 people using the purposive sampling method. The research instrument was a semi-structured questionnaire. The research results found that Guidelines for educational institution administration to develop vocational skills for learners in schools under the Sakon Nakhon Secondary Educational Service Area Office, Sakon Nakhon Province by semi-structured interviews (Semi-structured Interview) from the perspective of 5 experts found that 1) planning There are 7 development guidelines. 2) Plan implementation There are 7 development guidelines. 3) Inspection. There are 6 guidelines for development. 4) Improvement. There are 6 development guidelines. The results confirm the consensus of the educational institution administration guidelines for developing vocational skills for learners in schools under the Sakon Nakhon Secondary Educational Service Area Office, Sakon Nakhon Province. The experts found that the confirmation results can be used in all approaches in all aspects (100.00%).

Keywords: Career skills, Sakon Nakhon secondary educational service area office

บทนำ

การส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 เป็นการส่งเสริมเพื่อให้เยาวชนได้พัฒนาตนเอง เพื่อเตรียมความพร้อมในแข่งขันทางธุรกิจทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ แต่การเพิ่มขีด

ความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจในประเทศส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงเทคโนโลยี การบริหารจัดการ และการลดต้นทุนในการผลิตมากกว่า ที่จะให้ความสำคัญกับคน หลักสูตรและการเรียนการสอนทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ตามทักษะในศตวรรษที่ 21 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ความรู้และทักษะในรายวิชาต่าง ๆ ที่หลากหลายโดยควรเน้นที่การจัดการเรียนการสอนตามทักษะ/สมรรถนะ (competency-based approach) นำวิธีการและนวัตกรรมการเรียนรู้โดยการบูรณาการเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์และทักษะการคิดขั้นสูง การใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ที่สำคัญ (inquiry- and problem-based approaches) กระตุ้นและสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรการเรียนรู้ในชุมชนมาสนับสนุนการเรียนการสอน (สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล: 2561) และสิ่งที่เป็นปัญหาในสถาบันการศึกษา คือวิชาและหลักสูตรที่เปิดสอนในสถาบันการศึกษานั้น อาจไม่สอดคล้องกับความเป็นไปของโลก ประเทศ และสังคม มีบัณฑิตที่ยังตกงานหางานทำไม่ได้ เยาวชนควรหันมาสนใจในเรื่องการเพิ่มศักยภาพของตนเอง นอกจากสาขาวิชาที่ตนเองเรียน ต้องศึกษาพัฒนาความรู้ที่หลากหลาย ในวิชาชีพอื่นเพื่อหาวิชาชีพเสริม (วิริยะ ฤชัยพาณิชย์, 2557: 177)

ทักษะอาชีพเป็นทักษะที่สำคัญของบุคคลพึงมีเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มี การแข่งขันสูงอันเป็นคุณลักษณะเชิงสังคมจิตวิทยาในการประกอบอาชีพที่ช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวให้รับสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม จึงจำเป็นที่ควรพัฒนาให้แก่เยาวชนของชาติ และถือว่าเป็นทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญยิ่ง (ศักดิ์ชัย ภู่เจริญ, 2556 : 12) และสิ่งที่เป็นปัญหาในสถาบันการศึกษา คือ วิชาและหลักสูตรที่เปิดสอนในสถาบันการศึกษานั้น อาจไม่สอดคล้องกับความเป็นไปของสังคม เยาวชนควรหันมาสนใจในเรื่องการเพิ่มศักยภาพของตนเอง นอกจากสาขาวิชาที่เรียนต้องศึกษาพัฒนาความรู้ที่หลากหลายในวิชาชีพอื่นเพื่อหาวิชาชีพเสริม (วิริยะ ฤชัยพาณิชย์, 2557 : 177) ทักษะอาชีพเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญในการสร้างองค์ความรู้กับบุคคล อีกทั้งยังเสริมสร้างความคิด กระบวนการเรียนรู้สำหรับชีวิต ของบุคคลให้สามารถเอาตัวรอดในสภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สายเพ็ญ บุญทองแก้ว, 2563:1)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร รับผิดชอบในการจัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และเป็นสังคมชนบทมีอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพรับจ้าง ซึ่งจะเห็นได้จากการขอรับทุนปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจนในระบบ DMC ที่เพิ่มมากขึ้น (ระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, : (2564)//การขอรับทุนปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน// http://isee.eef.or.th/screen/pmt/cctall_map.html/สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม

2566) ซึ่งการศึกษายังเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การประกอบอาชีพ การมีรายได้เพิ่ม รวมถึงประสิทธิภาพของการทำงานและการพึ่งพาตนเอง ทักษะอาชีพจึงมีความสำคัญในการนำไปต่อยอดเพื่อสร้างรายได้ในระหว่างเรียนหรือสร้างอาชีพซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนจึงมีความจำเป็นที่สถานศึกษาพึงเล็งเห็นความสำคัญ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ได้นำแนวทางการบริหารสถานศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพให้แก่นักเรียนซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ทักษะตามความถนัด และความสนใจทันต่อการเปลี่ยนแปลง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง(Semi-structured Interview) (รัตนะ บัวสนธ์, 2556: 96) โดยมีวิธีดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ปีการศึกษา 2566 ประกอบด้วย โรงเรียนจำนวน 45 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูจำนวน 2,190 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ปีการศึกษา 2566 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามขนาดของสถานศึกษา แบ่งเป็น 4 ขนาด ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก 50 คน สถานศึกษาขนาดกลาง 135 คน สถานศึกษาขนาดใหญ่ 55 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ 132 คน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 335 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามเกี่ยวกับเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่ายของสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน ได้แก่ 1) งานบริหารวิชาการ 2) งานบริหารงบประมาณ 3) งานบริหารบุคคล 4) งานบริหารงานทั่วไป ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นคำถามในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) (รัตนะ บัวสนธ์,2556: 96) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร จังหวัดสกลนคร

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวม รายด้านเพื่อนำไปอธิบายข้อมูลในรูปแบบตารางต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structuerd Interview) สรุป วิเคราะห์แล้วนำเสนอในเชิงพรรณนาต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลของการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครจังหวัดสกลนคร โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีการระบุแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อ

พัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบไปด้วยประเด็นต่าง ๆ จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

1.1. แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผน คือ ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบวงจรเดมมิ่ง มีการวางแผนเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการบริหาร โดยมีการประชุมฝ่ายบริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้รับผิดชอบกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการในแต่ละปี ภายใต้แผนแม่บทคือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีการศึกษาข้อมูล ความต้องการในการประกอบอาชีพของชุมชนนักเรียนโดยการสอบถามข้อมูลผู้ปกครอง เพื่อนำมาจัดทำแผนการจัดการเรียนตามหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและตรงตามความต้องการของชุมชน

1.2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการปฏิบัติตามแผน คือ ส่งเสริมให้สถานศึกษาปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ โดยการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับการฝึกทักษะอาชีพที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน มีการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือกับสถานประกอบการ หน่วยงานที่เป็นเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน มีการจัดแสดงผลงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประกวดผลงานของสถานศึกษาและสถานประกอบการต่อชุมชน มีการจัดสรรงบประมาณตามโครงการที่ขออนุมัติตามความเหมาะสม นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติตามความถนัดและความสนใจของตนเอง สถานศึกษามีการจัดฝึกอบรมพัฒนาครูและนักเรียน ตามหลักสูตรการพัฒนาทักษะอาชีพ

1.3. แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการตรวจสอบ คือ มีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนจากการรายงาน กำกับติดตามการจัดกิจกรรมฝึกทักษะอาชีพนักเรียนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน มีการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ติดตามห้องสำหรับปฏิบัติการให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจ กำหนดปฏิทินเพื่อตรวจติดตามอย่างชัดเจน

1.4. แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการปรับปรุงแก้ไข คือ นำผลจากการประเมินวิเคราะห์ปัญหาพร้อมทั้งหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ให้ตรงตามแผนและ

เป้าหมายที่วางไว้ ส่งเสริมหลักสูตรระยะสั้นเพื่อเป็นช่องทางให้นักเรียนได้ฝึกทักษะอาชีพ โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย รับฟังแนวทางการแก้ไขปัญหาจากผู้เชี่ยวชาญ

2. ผลการยืนยันฉันทามติของแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครจังหวัดสกลนคร โดยการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ในมุมมองของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พบว่า 1) ด้านการวางแผน มีแนวทางการพัฒนา จำนวน 7 แนวทาง 2) ด้านการปฏิบัติตามแผน มีแนวทางในการพัฒนา จำนวน 7 แนวทาง 3) ด้านการตรวจสอบ มีแนวทางในการพัฒนา จำนวน 6 แนวทาง 4) ด้านการปรับปรุงแก้ไข มีแนวทางในการพัฒนา จำนวน 6 แนวทาง ผลการยืนยันฉันทามติของแนวทางกรบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครจังหวัดสกลนคร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าผลการยืนยันให้ใช้ได้ทุกแนวทางทุกด้าน (ร้อยละ 100.00))

อภิปรายผล

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศน์ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาแนวทาง ดังนี้

1. แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธมศึกษาสกลนคร ด้านการวางแผน คือ สถานศึกษาจัดทำแผนการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพอย่างชัดเจน สถานศึกษากำหนดเป้าหมายของทักษะอาชีพที่นักเรียนพึงมี สถานศึกษาจัดทำโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน คณะกรรมการประชุมเพื่อดำเนินงานพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ครูมีส่วนร่วมในการจัดแผนการบริหาสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ สถานศึกษามีกิจกรรมหรือหลักสูตรระยะสั้นเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาจัดทำแผนงบประมาณการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน สถานศึกษามีการวางแผนปรับปรุงห้องปฏิบัติการเพื่อใช้สำหรับฝึกทักษะอาชีพ สอดคล้องกับกัญญาณัฐ สีเตา (2560: 98) แนวทางบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของ

นักเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ต้องอาศัยกระบวนการบริหารที่มีคุณภาพ ซึ่งวงจร PDCA เป็นกระบวนการบริหารที่ได้รับการยอมรับกันอย่างแพร่หลายจากองค์การทั่วโลก รวมถึง องค์การการศึกษาที่สามารถนำมาใช้ได้อย่างเป็นระบบ

2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ด้านการปฏิบัติตามแผน คือ บุคลากรปฏิบัติตามแผนการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพให้ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง บุคลากรปฏิบัติตามเป้าหมายของทักษะอาชีพที่นักเรียนพึงมี บุคลากรปฏิบัติตามโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน คณะกรรมการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติตามแผนการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ครูปฏิบัติตามแผนการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ปราชญ์ชุมชนให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะอาชีพของนักเรียน บุคลากรดำเนินกิจกรรมหรือหลักสูตรระยะสั้นเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาครูนำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนสถานศึกษามีงบประมาณจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน สถานศึกษามีห้องปฏิบัติการเพื่อใช้สำหรับฝึกทักษะอาชีพของนักเรียนตามบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับปนัดดา นกแก้ว (2562: 3) ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสมุทรปราการ ที่พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ควรส่งเสริมนักเรียนในด้านที่นักเรียนสนใจให้รู้จักตนเอง พัฒนาทักษะความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการเข้าสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักเรียนรู้ถึงการเพิ่มผลผลิตให้มีคุณภาพในสังคม มุ่งพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านทั้ง ความรู้ทักษะอารมณ์ ให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อตนเองเห็นคุณค่าในตนเอง และรู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ ส่งเสริมการมีคุณธรรมความรับผิดชอบ ยอมรับฟังความคิดผู้อื่นซึ่งเป็นพื้นฐานของผู้นำสอดคล้องกับงานวิจัยของ

3. แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธมศึกษาสกลนคร ด้านการตรวจสอบ คือ สถานศึกษาติดตามประเมินผลการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษามีการประเมินผลการดำเนินการตามแผนในแต่ละปีให้ผู้เรียนมีทักษะอาชีพและเป็นไปตามเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษามีการตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินตามโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษามีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษามีการประเมินผลการดำเนินงานคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนา

ทักษะอาชีพของนักเรียน สถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลจากการนำปราชญ์ชุมชนให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะอาชีพของนักเรียน สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูตามแผนการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ สถานศึกษามีการตรวจสอบการนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอสำหรับจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน สถานศึกษามีสถานที่หรือห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกทักษะอาชีพของนักเรียนตามบริบทของสถานศึกษา บุคลากรการรายงานผลที่เกิดขึ้นจากการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายเพ็ญ บุญทองแก้ว (2563: บทคัดย่อ) กระบวนการการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ใช้วงจรการบริหารคุณภาพ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การลงมือ ปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุง โดยการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ กัญญาณัฐ สีเตา (2560: 98) การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข

4. แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ด้านการปรับปรุงแก้ไข สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขผลการดำเนินงาน จากสรุปผลการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพอย่างชัดเจน สถานศึกษานำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงผลการดำเนินการตามแผนในแต่ละปีให้ผู้เรียนมีทักษะอาชีพและเป็นไปตามเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง บุคลากรจัดการแก้ไขผลการดำเนินงานจากการตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินตามโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งสะท้อนความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ รวมถึงสะท้อนความคิดเห็นของผู้สอนที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ สถานศึกษานำผลการประเมินคณะกรรมการดำเนินงานนำมาปรับปรุงให้เป็นไปตามแผนการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน และนำผลที่ได้จากการประเมิน ติดตามการนำปราชญ์ชุมชนให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะอาชีพของนักเรียนนำไปใช้ในการปรับปรุงทักษะอาชีพของนักเรียน สถานศึกษานำผลจากการประเมินการจัดการเรียนการสอนของครูตามแผนการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพมาปรับปรุงแก้ไข รับฟังความคิดเห็นจากชุมชนที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ พร้อมทั้งจัดการปรับปรุงแก้ไขผลการดำเนินงานเกี่ยวกับงบประมาณให้เพียงพอสำหรับจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน มีการปรับปรุงห้องปฏิบัติการให้

เพียงพอสำหรับฝึกทักษะอาชีพของนักเรียนตามบริบทของสถานศึกษา ทุกฝ่ายยอมรับผลการปฏิบัติงานที่ดีแล้วเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายเพ็ญ บุญทองแก้ว (2563: บทคัดย่อ) กระบวนการการบริหาร สถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ใช้วงจรการบริหารคุณภาพ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การลงมือ ปฏิบัติการตรวจสอบ และการปรับปรุง โดยการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมและ รายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการปรับปรุงแก้ไข มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ นั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การปรับปรุงแก้ไข เป็นขั้นสุดท้ายของวงจร PDCA ซึ่งมักเป็นจุดอ่อนของวงจร โดย พรสวรรค์ ศิริวัฒน์ (2554: 25) กล่าวว่า การปรับปรุงแก้ไขเป็นกิจกรรมการปรับปรุงแก้ไขผลการปฏิบัติงานซึ่งถ้าหากกระบวนการบริหารหรือผลการปฏิบัติงานที่ได้ยังไม่บรรลุผลสำเร็จก็จะมีการทบทวนแผนการเริ่มต้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง สอดคล้องกับ กัญญาณัฐ สีเตา (2560: 98) การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ด้านการวางแผน คือ สถานศึกษาจัดทำแผนการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพอย่างชัดเจน สถานศึกษากำหนดเป้าหมายของทักษะอาชีพที่นักเรียนพึงมี สถานศึกษาจัดทำโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน ด้านการปฏิบัติตามแผน คือ บุคลากรปฏิบัติตามแผนการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพให้ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง บุคลากรปฏิบัติตามเป้าหมายของทักษะอาชีพที่นักเรียนพึงมี ด้านการตรวจสอบ คือ สถานศึกษาติดตามประเมินผลการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษามีการประเมินผลการดำเนินการตามแผนในแต่ละปีให้ผู้เรียนมีทักษะอาชีพและเป็นไปตามเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง ด้านการปรับปรุงแก้ไข สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขผลการดำเนินงาน จากสรุปผลการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพอย่างชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.*

_____. (2561). *แนวทางการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพให้กับนักเรียน.* กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.

กัญญภัทร จำปาทอง. (2558). *แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเยาวชนเรื่องทักษะอาชีพผ่านสื่อโทรทัศน์ในศตวรรษที่ 21.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กัญญาณัฐ สีเตา. (2565). แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน *โรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร* การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

ขวัญใจ บุญสินธุ์. (2560). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบน.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ณรงค์ อภัยใจ. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาส *โรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

เตือนใจ คล้ายแก้ว. (2560). แนวทางการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ทิพย์รัตน์ จันทนา. (2552). การบริหารงบประมาณโดยใช้วัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่งในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร. หลักการบริหารวงจร PDCA โรงเรียนบ้านโชคนาสาม อำเภอปราสาท

พรสวรรค์ ศิริวัฒน์. (2554). การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดโดยใช้สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

พัชรี สร้อยสกุล. (2559). การพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในเขตพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

ระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. [ม.ป.ป.]. การขอรับทุนปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน. สืบค้นเมื่อ จาก http://isee.eef.or.th/screen/pmt/cctall_map.html.

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

ศักดิ์ชัย ภู่เจริญ, (2556). Professional Learning Community (PLC). สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2566, จาก http://www.kruinter.com/show.php?id_quiz=3311&p=1.

สายเพ็ญ บุญทองแก้ว, (2563). *การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 2.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ.* กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย